

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

DIPLOMATSTADEN VID DJURGÅRDSBRUNNSVIKEN I STOCKHOLM. — FOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

19:DE ARG.

DEN 2 JUNI 1918

N:o 35

Joh. Lönnbeck

Ännu vid sekelskiftet fanns i vårt land ingen institution motsvarande utlandets handelskamrar. Början med handelskamrars inrättande gjordes i Stockholm år 1902 och rätt snart därefter följde sådana i Göteborg, för Skåne i Malmö samt småningom i samtliga landsdelar, så att handelskamrarnas antal numera är tolf. Den sakkunskap, som talade ur dessa handelskamrars utlåtanden och framställningar, gjorde sig snart gällande som en betydelsefull faktor i samhälls- och förvaltningsarbetet och genom k. bref den 2 nov. 1917 hafva handelskamrarne nu äfven officiellt auktoriserats som myndigheter. Den snabbhet, hvarmed den nya institutionen sålunda kämpat sig fram till erkännande, beror i mycket hög grad på, att de först inrättade handelskamrarne hade lyckan förvärfva sig synnerligen dugliga personliga krafter på sekreterareplatserna. Under den blygsamma titeln döljer sig nämligen en ställning, som icke så litet närmar sig direktörens.

Göteborgs Handelskammare har haft förmånen att alltifrån sin tillkomst år 1906 räknas som sin sekreterare juris doktor J. C. Lembke.

Johan Christopher Lembke är född i Ystad den 27 maj 1868 och har alltså i dagarne fyllt femtio år. Föräldrarna voro disponenten Fritz August Lembke och hans maka Fredrika Beata Andersson. Efter någon tid flyttade föräldrarna till Landskrona, vid hvars lägre läroverk han mottog sin första undervisning, medan mogenhetsexamen år 1886 aflades vid Lunds privata elementarskola. Som student beslöt han tidigt ägna sig åt nationalekonomiska och juridiska studier, med hufvudvikten på de förra. För detta ändamål vistades han under längre tid vid tyska universitetet, framför allt vid universitetet i Jena, där han drog fördel af geheimerådet, professor J. Conrads utmärkta undervisning. Sina examina aflade han emellertid i Lund, där han blef juris utriusque kandidat 1896, licentiat 1899 samt juris utriusque doktor 1903.

Dessförinnan hade Lembke år 1899 disputerat för docentur på en afhandling "Über einige Bestimmungsgründe des Arbeitslohnes." Denna afhandling gaf vittnesbörd om en grundlig kännedom om såväl den klassiska som den moderna nationalekonomien samt utmärkte sig för betydande kritisk skärpa liksom för sundt och godt omdöme, egenskaper, hvilka i hög grad prägla äfven Lembkes öfriga bidrag till den teoretiska nationalekonomien, studierna öfver riskpremien som ett moment i företagsvinsten år 1900 samt öfver jord- och kapitalbegreppet år 1903.

Emellertid hade Lembke år 1899 mottagit förordnande som docent i nationalekonomi vid universitetet i Lund. Efter att ha inskripts i Skånska hofrätten redan 1896 fullgjorde han vederbörlig tingstjänstgöring år 1903. Samma år var han verksam som lärare i nationalekonomi och lagfarenhet vid Alnarps landbruksinstitut.

Kanske var det denna sysselsättning med nationalekonomiens tillämpning på jordbruket, som föranledde Lembke till det stora arbete "Om sockerbeskattning", som han utgaf i två delar åren 1903 och 1904 och som blef af epokgörande betydelse för den svenska sockerbeskattningens vidare utveckling, i det att det efter denna grundliga utredning af sockerindustriens ekonomiska förhållanden och betingelser blef omöjligt att vidare fortsätta motståndet mot den öfvergång från

råmaterial- till fabrikatbeskattning, som dittills fåfängt påyrkats. I och med detta arbete eröfrade Lembke också den ställning som vårt lands förnämste expert på det sockerindustriellt-ekonomiska området, hvilken han framgent häfdat. Det är rätt betecknande, att efter det föredrag Lembke höll om sockerbeskattningsfrågan vid 1908 års riksdag, han af sockerindustriens närvarande representant, direktör M. Sommelius, fick vittnesbördet, att han helt säkert vore vårt lands ende specialist i denna fråga och att det förvisso icke funnes någon, som i detta hänseende kunde mäta sig med honom.

Ingen finansminister har heller kunnat undvara stödet af hans bepröfvade auktoritet, när det gällt att ordna statens förhållande till sockerindustrien. Under första Staafiska ministärens tid insattes han i den s. k. trustkommittén, hvilkens majoritet afgaf det utlåtande angående sockertullskyddets reglering, som år 1913 i hufvudsak vann riksdagens gillande: det gick icke väl för frih. Adelsvärd, när han tog sig för att öfvergifva Lembke för Palmstierna och ett tag såg det ut, som om detta öfvergiftande tillika skulle få till påföljd en ministerkris. Under kristiden har han äfven varit tillkallad som sakkunnig upprepade gånger för att biträda vid fixering af maximipriser å socker, ordnandet af betpris m. m.

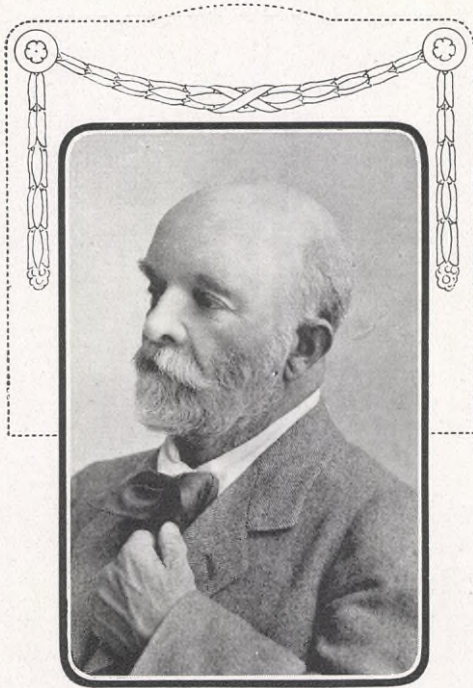
År 1906 öfverflyttade Lembke från Lund till Göteborg som den nyupprättade handelskammarens sekreterare. Hvad han som sådan utträttat, undandraget sig ju till stor del den utanför stående allmänhetens omdöme. Men det märks mycket väl på Göteborgs handelskammarens utlåtanden och framställningar, att de icke blott formats af hans skarpt skurna päna utan äfven rönt intryck af hans förmåga att vetenskapligt objektivt och allsidigt skärskåda de på de olika frågorna inverkan faktorerna. Med lifligt personligt intresse har han ock städe omfattat de frågor, som af handelskammaren förts fram, att särskildt nämna förslagen om handelshögskolekurser — vid dessa har han tjänstgjort som en högt skattad lärare — och om upprättandet af en ny handelshögskola i Göteborg.

På det kommunala området har Lembke en valperiod (1911—14) tillhört stadsfullmäktige. Därunder invaldes han bl. a. i stadens lifsmedelsnämnd, hvarinom han nedlade ett omfattande och högt skattadt arbete, icke minst genom den sakkunniga kritik, hvarigenom han afstyrde de dilettantförsök till reglering af tillförsel och priser, hvilka gifvetvis lika litet fattades i Göteborg som annorstädes. Äfvenledes har han af stadsfullmäktige insatts i hamnstyrelsen och det särskilda utskott, som fått i uppdrag att utreda och planlägga den länge eftersträfvade frihamnsanläggningen i staden.

Lembkes vetenskapliga förtjänster ha föranledt Göteborgs K. Vetenskaps- och Vitterhetssamhälle att kalla honom till ledamot.

Vidden af Lembkes inflytande förhöjes af hans vinnande personliga egenskaper: hans älskvärda tillmötesgående, hans aldrig sviktande goda lynne och en vänsällhet, som på hedersdagen inbragte honom hyllningar från när och fjärran, till hvilka man sällan finner motstycke.

Sedan år 1901 är Lembke i äktenskap förenad med Blenda Sigrd Neess, dotter af grosshandlaren Carl Fredrik Neess i Landskrona och hans maka, född Frydensberg.

to. Hammarén, Elen.

Kittch: Bengt Sjöberg.

PROFESSOR RICHARD ANDERSSON.

F. 1851. † 20 maj.

uppburne pedagogen, gjort en insats som knappast kan överskattas. Själfl elev af de utländska mästarna van Boom, Heinrich Barth, Clara Schumann och Kiel, hvilka utvecklade hans osedvanliga pianobegåfning till dess högsta fulländning, har han sedermera i eget land blifvit mästaren, kring hvilken en hel generation af våra förnämsta musiker såsom elever grupperats, att nämna bland andra Wilhelm Stenhammar, Knut Bäck, Adolf Wiklund, Astrid Berwald m. fl. Hemligheten i det starka inflytande han utöfvade låg icke minst i hans rent personliga charm, hans väsens älskvärdhet och nobelhet, hans alltid ungdomliga hjärtas varma intresse för allt mänskligt lif.

Richard Andersson var född i Stockholm den 22 september 1851. Hans musikaliska begåfning visade sig tidigt, och redan vid 4 å 5 års ålder tycktes hans framtida bana afgjord. Efter musikkonservatoriska studier i Sverige fortsatte han i utlandet för dess förnämsta pianopedagoger sin tekniska utbildning. År 1884 återvände han till Stockholm, där den musikintresserade världen vid högtidligare tillfällen, men ej så ofta som man kunde önskat, bereddes tillfälle att njuta af hans fulländade och gedigna konst.

Sin förnämligaste kraft ägnade Richard Andersson den stora pedagogiska uppgift han med erkänt mästarekap fyllde på pianoundervisningens område. Men han utvidgade denna idé långt utöfver den enskilde lärarens kall i det han år 1885 bildade en hel skola med undervisning inom musikens främsta olika grenar, där allt betydande inom svensk tonkonst anlätades — Emil Sjögren, Wilhelm Stenhammar, Tor Aulin, Knut Bäck m. fl. Den förnämsta afdelningen inom skolan var emellertid pianoklassen, hvilkens höga värde tillvunnit sig ett för svensk musikkultur i hög grad hedrande rykte. Ledamotskap af Musikaliska akademien och professorstitel voro bland yttre erkännanden af hans insats i vårt lands musiklif.

Förutom af en stor elevkrets och talrika vänner står hans maka, född Lagerberg, sörjande vid båren.

Helt oväntadt ingick i dagarna sorgebudet att nestorn bland svenska pianister, professor *Richard Andersson*, annandag pingst, den 20 maj på morgonen aflidit i sitt hem i Stockholm.

Det är en sällsynt rik och fruktbarande lifsgärning som härmed brutits. En pianokonstens mästare som få har professor Andersson i svenskt musiklif, såväl som den själfständige konsnären som i egenskap af den högt

DOCENT THORILD WULFF.

F. 1877. Efter porträtt taget omedelbart före afresan till Grönland.

Nästän omedelbart efter att meddelandet gått genom svenska prässen att andra Thuleexpeditionen till Grönland efter slutfördt arbete kunde väntas hem kommer ett nytt telegram med det öfverraskande sorgebudskapet att en af dess förnämsta deltagare, den kände vetenskapsmannen och forskningsresanden doktor *Thorild Wulff* omkommit under en landexpedition på Grönland.

Genom de oerhörda svårigheter postbefordringen har att räkna med från dessa nordliga platser kommer underrättelsen om doktor Wulffs död till Sverige först omkring åtta månader efter det densamma inträffat.

Det var på våren 1916 andra Thuleexpeditionen till Grönland startade under Knud Rasmussens ledning. Den 1 augusti nämnda år afseglade den från Godhavn på Diskoön ombord på ångaren Danmark.

Det sista man erfor om densamma, innan nyligen, kort före det öfverraskande sorgebudet, dess hemkomst bebådades, var meddelandet om att den slädeexpedition som anträdades i april 1917, ej hunnit slutföras till den bestämda tiden hvarför man måst inträtta sig för ännu en öfvervintring. Om expeditionens öde under denna vinter har intet försports förän nu.

I ett kort telegram meddelar Knud Rasmussen sålunda hur expeditionen endast under oerhörda ansträngningar och svårigheter kunnat slutföra sitt vetenskapliga värf.

Den 7 maj 1917 anlände man till Osbornefjorden och lyckades under de tre följande månaderna kartlägga alla de stora fjordarna längs Grönlands nordkust. Det längsta man nådde var norr om Longs kust, och framryckningen skedde under de oerhörda svårigheter. Den 27 juli omkom en af expeditionsdeltagarna, grönländaren Henrik Olsen under jakt vid Dragon Point.

Återfärden, som blef ödesdigert fördröjd genom forskningarna efter den förlorade kamraten, skedde den 5 augusti och den 24 samma månad nåddes land vid Kap Agazzis, 225 km. norr om Etah. Vid denna

Forts. å sid. 558.

Foto Jonason Göteborg

GRUPPBILD FRÅN FLYGTRAFIKMÖTET I GÖTEBORG.

KLÄDD: Bengt de Nersisyan

Fr. v.: Direktör Dan Broström, d:r Enoch Thulin, major K. A. B. Amundson, kommentörkapten G. de Brun, marinflygaren löjtn. F. Netzler, direktörerna H. Metcalfe och G. Seaton.

TVÅ HAVERERADE TYSKA FLYGARE UPPTAGNA Å EN HOLLÄNDSK SEGLARE OCH INFÖRDA TILL GÖTEBORG. Flygarna äro de i främsta raden stående, den t. v. med en svensk kustartillerimössa. Foto. Jonason. Gbg

Torsdagen den 23 maj hölls ett betydelsefullt möte å K. F. U. M. i Göteborg då ett antal kända göteborgare iubjudit för lufttrafikplaner intresserade representer att samlas i och för bildande af en förening för luftväsendets befrämjande särskildt inom staden och länet.

Frågan om lufttrafik har ju på sistone blifvit synnerligen aktuell, och redan nu torde man kunna förutsäga att det ej skall dröja länge efter krigets slut innan en reguljär luftförbindelse öfver hela världen kommit till stånd. Redan stå två nordiska bolag färdiga för start — det Thulinska i Sverige och norska luftfartsrederiet i vårt grannland. Men isynnerhet i utlandet ha förberedelser gjorts i stor skala. Det är för att från svensk sida i god tid förebygga att främmande intressen skola förekomma de svenska och ta hand om lufttrafiken äfven hos oss som man ansett nödvändigt att redan nu börja taga saken i egna händer.

Den närmaste frågan blir byggandet af lämpliga maskiner samt anordnandet af landningsplatser. I öfrigt väntas det hos k. maj:t hvilande förslaget till lufttrafikförordning snart utkomma.

Efter föredrag af arméns flygchef major K. B. A. Amundson samt doktor Enoch Thulin beslöts enhälligt att i ofvannämnda syfte bilda en förening benämnd Aeronautiska sällskapet i Göteborg. Åt en kommitté bestående af skeppsredare Dan Broström, öfverstelöjtnant A. Edström, öfverdir. H. Hammar, löjtnant F. Netzler och dir. G. Seaton, uppdrögs att till sällskapets konstituerande sammanträde inkomma med förslag till stadgar.

Det kan icke förnekas att det fanns några år, då fru *Betty Nansen* icke var populär i Köpenhamn. Ja, det finns ju de kretsar, där hon icke är det ännu, men detta är en sak för sig. I det stora hela beundras hon för sin utmärkta ledning af den lilla teater, som ligger så långt från de andra kända köpenhamnska scenerna, längst ut i Fredriksbergs allé. Hon förtjänar verkligen också beundran, ty det är en helt ny ära hon har invigt.

Hittills ha teaterdirektörerna trots att det både i den ena och andra riktningen skulle vara hoppöst att uppföra de två stora nordiska dramaturgerna Strindbergs och Ibsens verk i Köpenhamn. Såväl Kungliga teatern som alla sekondteatrar ha fruktat att göra försöket. — Så kommer plötsligt fru Nansen, hyr Alexandrateatern, som den då för tiden hette, och står nu vid säsongens slut med lagerkransar i händerna som ingen annan teaterledare i Danmark.

Förmögenheter ha blifvit intjänade af de köpenhamnska teaternas under innevarande säsong, men fru Nansen har visst närmast måst sätta till. Medan de andra teaternas månader igemom läto sina röda lyktor skina öfver den kassapjäs, det lyckats dem att importera — i regeln från Amerika — var det ständigt nytt på programmet hos fru Nansen. Hon och hennes duktiga skådespelarstab förtjänar tack, vid sidan af fru Nansen först och främst teaterns äldre, utmärkte karaktärsskådespelare *Peter Fjelstrup*, som vi alla visste var en stor konstnär, men som under innevarande säsong till öfverflöd har demonstrerat detta gång på gång.

Bland de skådespel Betty Nansen-Teatern har framfört och hvari direktisen och Fjelstrup firat stora triumfer är Strindbergs gripande sorgespel *Fadern*, Henrik Ibsens *Hedda Gabler*, Björnsons *Dagbladet* och dr Sigurd Ibsens *Robert Frank*.

Ingen uppgift har varit så vanskelig att fru Nansen och hennes skådespelare icke vågat gripa sig deran. Hon har visat samtliga danska — och för öfrigt äfven många utländska teaterledare — hur en teater bör ledas,

FRU BETTY NANSEN

den utomordentliga danska skådespelerskan-direktrisen.
Efter ett i dessa dagar för H. 8. D. af Hoffotograf Eijfelt,
Köpenhamn, taget porträtt i hennes hem.

icke för att uppnå röd lykta hvarje aften, emedan sådant är oerhördt lätt och endast att gifva efter för den dåliga smaken, utan genom fullföljandet af de förpliktelser den rätta konsten skall och måste kunna uppfylla. Fru Nansen har gjort det så fullt ut som knappast någon före henne i Köpenhamn.

Numera bör hon aldrig lämna staden för längre tid, där existerar nämligen en måhända icke synnerligen stor publik, men afgjordt den intelligentaste och bästa, som icke *kän* undvara henne, den stora konstnärinnan. Äfven om hon nyligen haft stora bostadsbekymmer och utsikten att ej få bo annorstädes än på ett af de stora hotellen — den bekante köpenhamnaren, fru Nansens husvärd, Sylvester Hvid, hade nämligen sagt upp och hotat att *vråka henne med fogdens hjälp* — bör hon icke blifva förbittrad på den stad, som dock framför alla är hennes.

Lyckligtvis är det dock endast den privata väningen fru Nansen måste lämna — i det lilla konsttempel, hon har inrättat åt sig ute i "Alléen" får hon, hoppas man, lof att residera under ännu många år. Hon är som född till att vara den ledande där.*

A. H.

*

Af den vackra och beryktade *Aurora Königsmarck* utställes sedan några dagar i Fritzes konsthandel ett porträtt, hvilket med säkerhet kan tillskrifvas vår landsman, den i England redan i början på 1700-talet under Lelys och Kellers inflytande så högt uppskattade och moderne Mikael Dahl. Det utsökta porträttet har också af professor von Bode vid Kaiser-Friedrichmuseet i Berlin betecknats såsom varande ett förstklassigt konstverk.

* Sedan ofvanstående skrefs har fru Nansen fått sin i sanning "dramatiska" bostadsfråga ordnad genom inköp af en villa.
Red.

HRR FOTOGRAFER

uppmånas att vid insändande af bilder till H. 8. D. icke uraktlåta utsättande af tydligt firmanamn och adress å respektive fotografier. **Endast då angifves fotografens namn.**

ETT PORTRÄTT AF AURORA KÖNIGSMARCK,
med stor sannolikhet måladt af svensken MIKAEL DAHL.
Utställt i Fritzes Konsthandel i Stockholm.

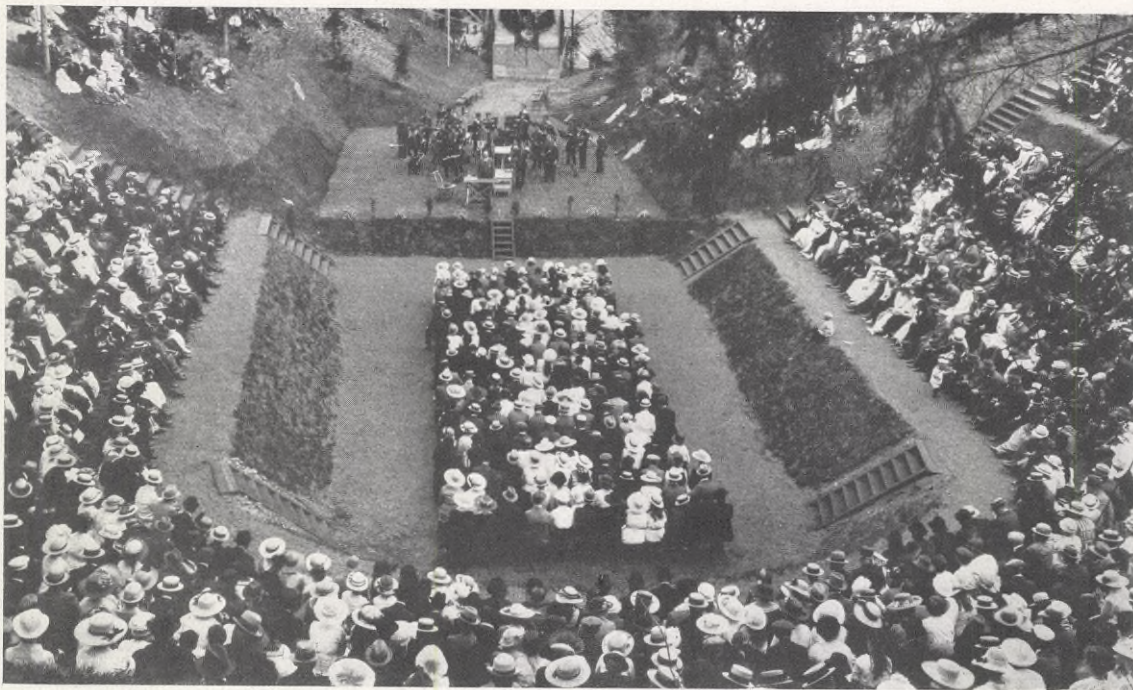

Foto. Andersson, Karlskoga.

Kirkets Kem. A. B. Besök Sjöbo, Skåne. 1911.

INVIGNING AF FOLKETS HUS I KARLSKOGA FRILUFTSTEATER OCH FOLKPARK. Teatern rymmer c:a 3000 sittplatser och torde vara en af de vackraste och bäst anordnade friluftsscener i vårt land.

Det ute i Lidingö villastad sedan ett par år belägna Svenska lärarinnornas ålderdomshem "Ro" fick häromdagen mottaga en remarkabel gäst, i det kronprinsessan, som bekant lifligt intresserad för all social verksamhet. då aflade besök vid hemmet.

Hemmets syfte är som känt att bistå alla de lärarinnor vid högre flick- och samskolor, isynnerhet af en

äldre generation, hvilka arbetat med mycket små löner och utan ordnad pensionering. Till en början ansågos de 550 kronor årligen som hvarje pensionär betalar samt de medlemsavgifter som föreningen "Ro" tillför hemmet, tillräckliga att bestrida dess underhåll, men sedermera ha alla omkostnader ökat oerhördt.

Under sådana omständigheter har hemmets styrelse

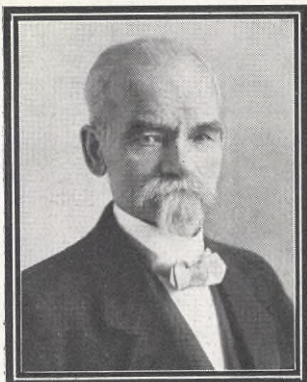
vädjat till en del för dess verksamhet intresserade personer om tecknande af en garantifond för driftens säkerställande och gifvetvis är att hoppas denna vädjan inte skall vara förgäfvad, så mycket mer som det idylliska hemmet aldrig haft en större uppgift än just nu och besparat en hel del genom ett långt lifs verksamhet högt förtjänta personer oöfvervinneliga svårigheter och i flera fall verklig nöd.

Efter fotografen

A. B. Besök Sjöbo, Skåne. 1911.

KRONPRINSESSAN BESÖKER "RO", de Svenska lärarinnornas ålderdomshem på Lidingö.

Den 23 maj afled i sitt hem i Dalarna en af det svenska politiska lifvets mest kända förgrundsfigurer under två senaste decennier, landtbrukaren *Daniel Persson* i Tällberg. — Den bortgångnes politiska gärning är alltför väl känd att en närmare redogörelse här skulle vara af nöden. Ända sedan år 1891 en af Andra kammarens mest aktiva ledamöter gjorde han sin största insats vid 1897 års riksdag då han genom sina förslag om sänkning af valbarhetscensus till Första kammaren och medgifvande af arvode jämväl till dess ledamöter visade den Lindmanska regeringen vägen till majoritetens vinnande för dubbelproportionalismen. Efter att i hög grad ha varit anlitad för utskottsarbete m. m. blef han Å. k:s vice talman år 1913 och erhöil i år talmanskapet som sjukdom dock snart nödgade honom afsäga sig. Han var född i Leksand 1850.

Det gamla *Oxenstiernska palatset* vid Storkyrkobrinken, af det storartade palats efter ritningar af Nikodemus Tessin d. ä. som Axel Oxenstierna här hade för afsikt låta uppföra åt sig den enda del, som blef fullbordad, har föreslagits till statsinköp för att tillgodose finansdepartementets behof af utvidgade lokaler. Köpesumman är bestämd till högst 300,000 kronor.

DANIEL PERSSON, TÄLLBERG. Förutu. Talman i Riksdagen Andra Kammare. — F. 1850. † 23 maj. (Biogr. o. helsid.-porträtt ärg. XVI: 75)

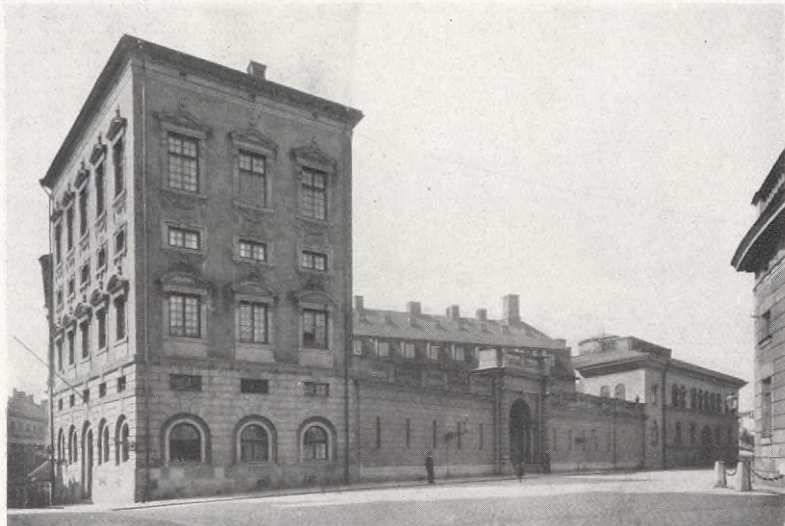

Foto. Malmström, Sthlm

Kliché: Bengt Sjöversparre.

OXENSTIERNSKA PALATSET vid Storkyrkobrinken i Stockholm inhöpes af Svenska Staten.

Efter porträtt. Kliché: Bengt Sjöversparre. IVAN LÖNNBERG. Fallen i luftstrid vid Västfronten å den franska sidan. Född 1891. Text å sid. 558.

Pressfotobyrå.

STOFTET AF DEN I FINSKA KRIGET FALLNE MAJOREN GUSTAF GLIMSTEDT ANKOMMER TILL STOCKHOLM emottaget med stora militära hedersbevisningar.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Sthlm—Gbg.

NÄR HELSINGFORS HÄLSÄDE FINLANDS BEFRIARE.

GENERAL MANNERHEIM I SPETSEN FÖR 20,000 MAN FINSKA TRUPPER GÖR SITT INTÅG I HELSINGFORS DEN 15 MAJ MOTTAGEN AF HUFVUDSTADEN I FESTJUBEL.

1. GENERAL MANNERHEIM MOTTAGES AF HELSINGFORS BORGMASTARE VON HARTMAN. — 2. SENATOR SVINHUFVUD OCH GENERAL MANNERHEIM (främst)

MOTTAGA LÄNDTDAGENS HYLLNING i spetsen för finska arméns officerare. T. v. svenska legationen (i de mörka uniformerna). 3. ÖFVERSTE SIHVO, KARELENS NATIONALHJÄLTE i spetsen för karelarne. — 4. SVENSKA BRIGADEN med de af kvinnor i Sverige och Torneå damer skänkta fanorna. — 5. ÖFVERSTE HJALMARSON I SPETSEN FÖR SVENSKA BRIGADEN under defileringen förbi general Mannerheim (till häst t. h.) — 6. SENATSTORGET UNDER PARADEN, Mellan de två raderna af hvitklädda unga damer som blomsterströdde hans väg gick general Mannerheim in till gudstjänsten i Nikolai kyrkan. — 7. FRIHETS MEDALJEN UTDELAS under paraden. — Efter fotos af H. B. D:s fotograf i Helsingfors. Text å sid. 558.

Årets fotograf
DE SVENSKA LAPPARNES DEPUTATION TILL KONUNGEN OCH REGERINGEN:
 Fr. v.: jur. stud. Torkel Tomasson, Vilhelmina; Anders Wilks, Vilhelmina; J. Larsson, Ovikén, och teol. stud. Gustav Park, Arjeplog.

Tisdagen den 21 maj mottogo konungen och regeringen en ganska märklig deputation nämligen de af lappfolket i och för framläggande af förhandlingarna och beslutet vid landsmötet i Östersund den 5-9 sistslidne februari utsedda ombuden, bestående af ordföranden i Vilhelmina—Åsele lappförening Anders Wilks och kandidat Torkel Tomasson, Sotsjäll, Vilhelmina, som ombud för Västerbottenslapparna, lappmannen Jon Larsson, Oviksfjällen, ombud för Jämtlands- och Härjedalslapparna samt teol. stud.

Foto: Bory Mesch, Ki una. *Årets fotograf*
SKRIFTSTÄLLARINNAN ESTER BLENDA NORDSTRÖM
 (sign. "Bansai" i Svenska Dagbladet) på flygning i Kiruna med flygaren löjtnant von Johnstone.

Gustav Park i Arjeplog, ombud för Norrbottenslapparna. Saken får sin betydelse på den grund att det torde vara första gången i vårt lands statslif en sådan direkt hänvändelse sker.

Till konungen överlämnades förutom själva förhandlingarna, omfattande öfver 200 maskinskrifna sidor, en sammanfattning af landsmötets önskemål. Såväl konungen som regeringen underhöll sig med de fyra lappmännen synnerligen hjärtligt och intresserad. Deputationen skildes äfven från slottet med löftet att dess synpunkter inte skulle bli lämnade obeaktade, ehuru något definitivt besked gifvetvis inte genast kunde lämnas.

*

Holländska koffen *Endracht II*, som d. 18 maj anlände till Göteborg, medförde ombord två tyska flygare, en officer vid namn Marx och dennes spanare underofficeren Grunker, hvilka på grund af bensinbrist havererat i Nordsjön. Efter tre nätter och fyra dagars driftvande ute i sjön befunno de sig i ett synnerligen medtaget tillstånd då *Endracht II* påträffade dem. Genom en utomordentlig välvilja och omsorg från den holländska besättningens sida återvunno de snart sina krafter. På grund af att de havererade påträffats utanför territorialgränsen ha svenska myndigheter icke ansett sig kunna lägga hinder i vägen för deras återvändande till hemlandet. (Se foto 548 sida.)

Genom en egendomlig tillfällighet fördes samma dag ytterligare två räddade tyska flygare till Sveriges kust, i det att fiskerbåten *Argo I* från Åstol, skepparen F. Bengtsson, anlände till Marstrand med en vid Doggers bank bärgad besättning från en havererad tysk flygmaskin. De räddade, flygaren Hans Sommerman och mekanikern Georg Pättsald, hade äfvenledes på grund af bensinbrist tvingats ned på vattnet, där de genomgått 6 dygn af fasanfulla lidanden, innan den svenska båten kom till deras undsättning.

I båda fallen ha de havererade flygarna sänkt sina hydroaeroplan innan de lämnat dem.

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid forlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser, eller goda fotografier af tilldragelser för dagen.

Foto: Bergström, Marstrand.

Årets fotograf

TVÅ HAVERERADE TYSKA MARINFLYGARE (i sjömansmössorna) INFÖRDA TILL MARSTRAND.

Borg Mesch, Kiruna. ÖSTERRIKISK-UNGERSKA JÄRNVÄGSMÄN STUDERA VÅRA ELEKTRISKA JÄRNVÄGAR. Vid Riksgränsbanan i Kiruna. Kliché: Bengt Sjöström

Foto. Wängström, Örnsköldsvik.

JÄRNVÄGSRASET I ÖRNSKÖLDSVIK. — Text å sid. 559. Kliché: Kem. A.-h. konst. Silversparre, Stora Bild

En studiekommission af österrikisk-ungerska järnvägsmän har under ett par veckors tid studerat de åtgärder Sverige vidtagit för att ersätta stenkolen med annan drikraft, särskildt insättande af motorvagnar och införande af elektrisk drift.

Kommissionen har under sitt uppehåll i Lappland ägnat ett särskildt intresserat studium åt den i stor stil anlagda elektriska driften vid riksgrensbanan samt kraftstationsanläggningarna vid Porjus. Men äfven mindre banor i vårt land, där för närvarande elektrisk drift användes såsom Vikbolandsbanan och Norra Östergötlands järnväg ha varit föremål för den utländska kommissionens lifliga intresse. Öfver hufvud taget ha de svenska

järnvägarnas skick väckt de utländska fackmännens stora beundran och kommissionen anser att deras rön i Sverige, som den betecknar som ett järnvägsmösterland, varit af stor betydelse för de österrikiska och ungerska järnvägarna, hvilka på grund af stenkolsbrist äro i behof af anskaffande i stor skala af annan drikraft.

Sveriges handelsflotta har i dagarna gjort en ny mycket svår förlust i det att Broströmsångaren *New Sweden* på resa från Neapel till Nordamerika blifvit torpederad. Besättningen 40 man, uppgifves vara räddad.

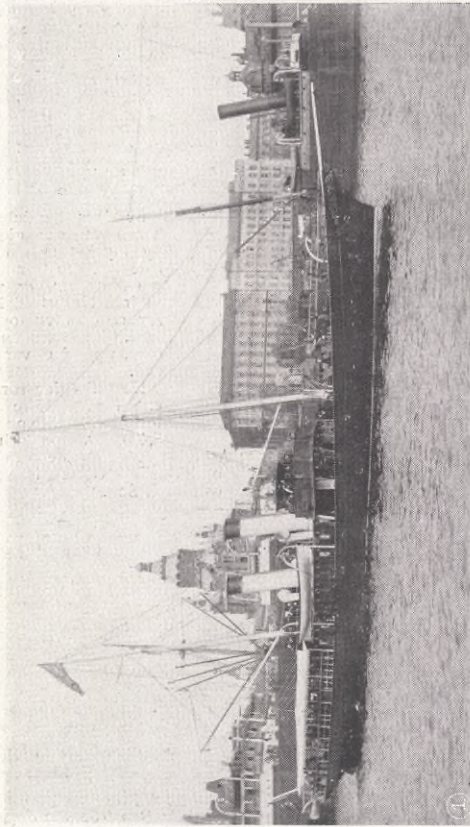
New Sweden som var en af våra större atlantångare, mätte omkring 5,400 br. ton och var byggd i Hull 1913 för Svenska Amerika-Mexikolinien's räkning men har sedermera öfvergått i ägo till Svenska Ostasiatiska Kompaniet, hvilket redare är Axel Broström & Son.

Foto. Bochsund, Göteborg.

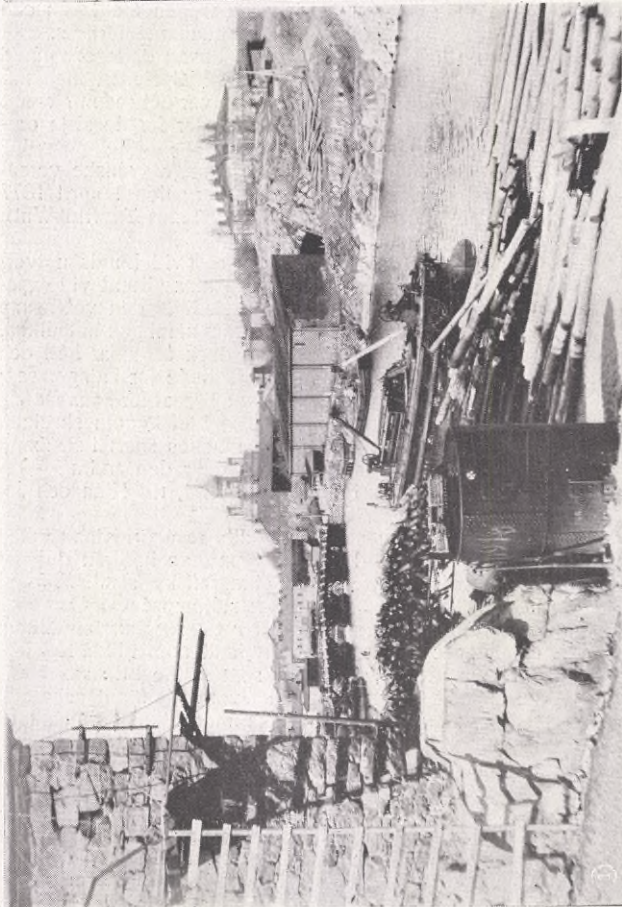
"NEW SWEDEN" den i Medelhafvet torpederade stora ångaren tillhörande Broströmska ångbåtsrederiet. Kliché: Bengt Sjöström

NÄR FINSKA TRUPPER EFTER 100 ÅR TÅGA IN I SVEABORG.

1. LOTSFARTYGET "ELÄKÖÖN" MED LEJONFLAGGAN I TOPP AFGÅR TILL SVEABORG med *Senatens medlemmar jämte representanter för utländska makter ombord.*
2. INOM SVEABORGS FÄSTNINGSMURAR. *Främst fästningskommendanten, tyske öfversten Tschirsky och He'singfors kommandant öfverste Theleffi.*
3. EN AFDELNING UR VASABATALJONEN, DE FÖRSTA FINSKA TRUPPER SOM SEDAN 100 ÅR BETRÄDT SVEABORGS FÄSTNING.
4. NÅGRA AF DE STORA KASERNERNA PÅ SVEABORG med *finska trupper uppställda till parad.*

1. UTSIKT ÖFVER SVEABORG. T. v. ett hörn af en svensk fästningsmur. — 2. GAMLA SVENSKA FÄSTNINGSVÄRK PÅ SVEABORG. — 3. KUNGS-PORTEN VID GUSTAFSSVÄRD, genom hvilken de ryska trupperna intogade i Sveaborg den 3 maj, 1808 efter kapitulationen. — 4. AUGUSTIN EHRENSVÄRDS GRAF PÅ SVEABORG med finska Lejonflaggan saluterande hans minne i och med aflägsmandet af fästningens historiska namn i utbyte mot det finska Suomenlinna. — Efter fotos af H. B. D:s fotograf i Helsingfors.

C. J. JACOBSON †.
F. d. Godsegare. — Linköping.
F. 28. † 13 maj.*

L. A. JACOBSON †.
F. d. Hamnkapt. — Lands-
krona. — F. 38. † 13 maj.*

A. E. LUNDGREN †.
Skolföreståndarinna. — Öre-
bro. — F. 58. † 14 maj.*

K. HEDVALL †.
Docent. — Göteborg.
F. 73. † 18 maj.*

KARL JOHAN JACOBSON †. Idkade på sin tid jordbruk o. egde intill senare år egend. Prestorp; derefter bosatt i Linköping. På sin tid lands- tingsman, styr-led. i sparb. m. m.

LINUS JACOBSON †. Efter afl. sjökapt.-ex. befällh. å Södra Sveriges-än- gare; hamnkapt. i Landskrona 90-15.

AMALIA LUNDGREN †. Afg.-ex. fr. högre Lärarinnesem. i Stockholm 78, därefter lärarinna v. Halls o. Kjellbergskas skolorna i Göteborg t. 99 samt fr. sistn. år föreståndarinna i Risbergsska skolan i Örebro. Led. af folkskolestyr. samt 16 led. af stadsfullm.

KARL HEDVALL †. Stud. 92, fil. dr o. docent i teor. filosofi v. Ups. univ. 06; sedan 17 upph. afl. prof. Vitalis Norströms professor v. Göte- borgs högsk. Utg. ett stort antal filos. arb. samt förf. artiklar i Nord. fam.-bok.

PINLAND.

Till illustr. å sid. 552, 553.

H. 8. D. är i detta nummer i tillfälle att återgifva en serie ypperliga och säkerligen alldeles enastående bilder från två stolta historiska ögonblick i Finlands frihetskamp — det ena den dag då Sveaborg öfver- togs af finska staten och Finlands lejonflagga hissa- des på dess krön — det andra det minnesrika till- fälle då Finlands befriare, general Mannerheim i spets- en för finska armén samma dag som landtdagen för första gången ånyo öppnades, under oerhördt jubel från den hyllande befolkningen gjorde sitt intåg i Hålsingfors.

Stortade förberedelser hade långt i förväg vidta- gits för att hedra den beundrade nationalhjälten. Red- nan tidigt på morgonen den 15 maj hade som inled- ning till den finska härens hedersdag Svenska Briga- den under öfverste Hjalmarson uppställts på Sport- platsen på Djurgården och fått mottaga den ståtliga fana som skänkts brigaden från Sverige.

På slaget tolf dånade salutskotten och entusiastiskt hälsad af väldiga människomassor tågade general Mannerheim med svit i spetsen för trupperna genom staden till senatsborgen, där han högtidligt mottogs af senatens bägge samlade departement. Sedan ge- neralen här erinrat om hur regeringen för jämt fyra månader sedan på samma plats uppdragit åt finska officerare att mot upproret leda en armé, som då icke fanns till, men som sedermera skapats och fört sitt värf till seger, svarade regeringschefen Svinhufvud med att framföra Finlands tack för den stora insats general Mannerheim gjort för dess räddning.

Som bekant har general Mannerheim senare, sedan han nu fyllt sitt befrielsevärf, inlagt ansökan om sitt afsked. Äfven om detta afsked, begärdt af formella skäl, skulle beviljas kommer han dock sannolikt äf- ven för framtiden att bli en af förgrundsgestalterna i Finlands historiska lif.

Till portr. å sid. 551.

På franska sidan vid västfronten har under en flygstrid stupat den svenske artisten Ivan Lönn- berg, född i Stockholm 1891. År 1914 vistades han i och för konststudier i Paris och gick vid krigs- utbrottet genast in vid främlingslegionen. Under

de strider han sedermera deltog i förvärfvade han krigskorset med två stjärnor och i början af detta år fick han sin lifligaste önskan uppfylld — att bli tilldelad flygvapnet.

Ivan Lönnberg var känd som en framstående idrotts man, särskildt som en utmärkt skicklig långdistans- löpare. Som konstnär hade han i Paris redan hunnit fästa uppmärksamheten vid sig och likaså fått sälja ett flertal arbeten därstädes, innan kriget kom och växlade hans liksom så många andras bana in i en ny riktning.

THORILD WULFF.

Forts. jr. sid. 547.

tidpunkt var expeditionen synnerligen medtagen och provianten slut sedan de sista hundarna förtärts.

Expeditionen ledare och en annan deltagare gifvo sig då söderut för att hämta hjälpslädar, men när dessa anlände den 4 september var det redan försent. Doktor Wulff hade då dukat under för de sista out- hårdliga ansträngningarna.

Den så sorgligt förölyckade unge svenske veten- skapsmannen var född i Göteborg den 1 april 1877 och son till grosshandlanden därstädes Thorild Wulff och dennes maka.

Efter förvärfvad fil. doktorsgrad vid Lunds univer- sitet ägnade sig W. i egenskap af assistent vid experi- mentalfältet i Stockholm odeladt åt den vetenskap han valt för sin gradualafhandling nämligen botaniken.

Hans djupaste böjelse låg dock åt annat håll och alltifrån sina tidigaste studieår hade forskningsresan- dens uppgift i främmande land hägrat för hans fantasi och drömmar. Denna böjelse blef honom slutligen öfvermäktig, och hans namn nämnes snart i samband med den ena forskningsresan efter den andra — till Spetsbergen, till Indien, till Island, till Kina och Ja- pan och slutligen Grönland.

Sin stora mecenatunderstödda resa till Kina företog han åren 1913—1914 och hemförde härifrån den ut- omordentligt intressanta etnografiska samling, som hopbragts på Röhsska Konstslöjdmuséet i Göteborg och som är den största och mest representativa som existerar icke allenast i vårt land utan i hela Norden.

Under denna sista färd som skulle bli hans bane, torde hans huvuduppgift ha varit att för danska sta- tens räkning utföra botaniska undersökningar och kart- läggningar. Det är att hoppas att det värdefulla ma- terial han sannolikt i detta afseende samlat blifvit räddadt, äfven för att befästa hans vetenskapliga minne.

Med Thorild Wulff har Sverige förlorat en samvets- grann och hängifven vetenskapsman, men äfven en älskvärd, glödande och starkt utpräglad, helt själf- ständig personlighet, hvilkens bortgång skall väcka den djupaste förstämning i vida kretsar i vårt land.

Efter amatörfotos. insända af en svensk i Petrograd.

1. PÅ MARSFÄLTET.
2. VINTERPALATSET.
3. GENERALSTABSBYGGNADEN MED ALEXANDERSPELAREN SMYCKAD MED BOLSCEVIKISK KONST.

Till. illustr. å sid 551.

Fredagen den 17 maj vigdes stoffet af den i slutet af februari vid Heinola stupade major *Gustaf Glimstedt* till sista hvilan i svensk jord. Öfverresan hade skett med rindsångaren *Oihonna*, på hvars mellandäck kistan omgifven af granar hvilade på sin blomsterhöjda

VÄRLDSKRIGET.

Efter ett par händselösa veckor på samtliga slagfronter har under de allra senaste dagarna en häftig, sporadiskt tilltagande oro vid olika afsnitt gång på gång tyckts bebåda att timmen nalkas för världskrigets nästa stora fruktansvärda ödeslag.

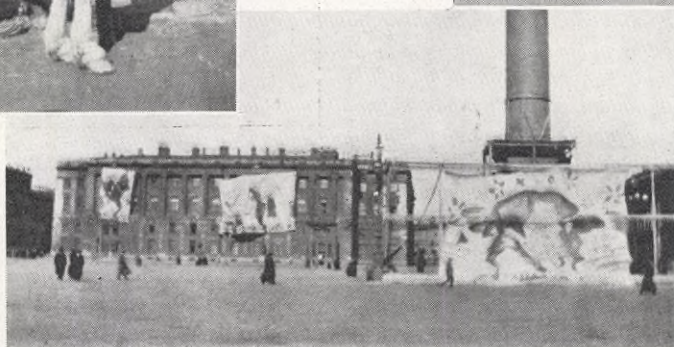
Det verkliga utbrottet låter dock alljämt vänta på sig. Några kraftiga framstötter, bl. a. af italienarna, som nu synas anse tiden vara inne för nya operationer, vid *Capo Silo* och af fransmännen vid *Locre* och *Kemmelberget*, ha med undantag för den senaste platsen, ledt till vissa framgångar, utan betydelse och nämnvärda endast mot bakgrunden af det rådande relativa stillaståndet.

De egentliga händelserna f. n. torde vara respektive parter intensiva förberedelser för det väntade dråpslaget genom sammandragningen af allt uppbringbart i material och folk. På såväl den ena sidan som den andra gör man sannolikt denna gång sitt yttersta, innan man går till detta slag som på ställningens nuvarande ståndpunkt måste få en eller annan afgörande betydelse för hufvudfienderna.

Den i anledning af värnpliktsfrågan tilltagande jäsningen på Irland har nyligen besvarats med utomordentligt stränga åtgärder från engelskt håll, detta isynnerhet sedan en *tysk komplott* uppdagats på ön. Masshåktningar ha förekommit, särskildt af ledande irländare inom Sinn-Feinarnas förbund. Trots förbittringen häröfver ha inga ytterligare oroligheter förspotts därifrån och meddelandena förmåla att lugnet återställt.

Till illustr. å sid. 555.

Vid statens järnvägars kolkajbygge i *Örnshöldsövik* inträffade den 17 maj ett omfattande ras, hvarvid en sträcka om 120 meter af den hittills uppförda banken störtade in. Vid raset, som orsakats af bottens svåra beskaffenhet, medföljde fyra tippvagnar och fyra arbetare i vattnet. De senare räddades.

katafalk och med en honnörspost vid hvar sida.

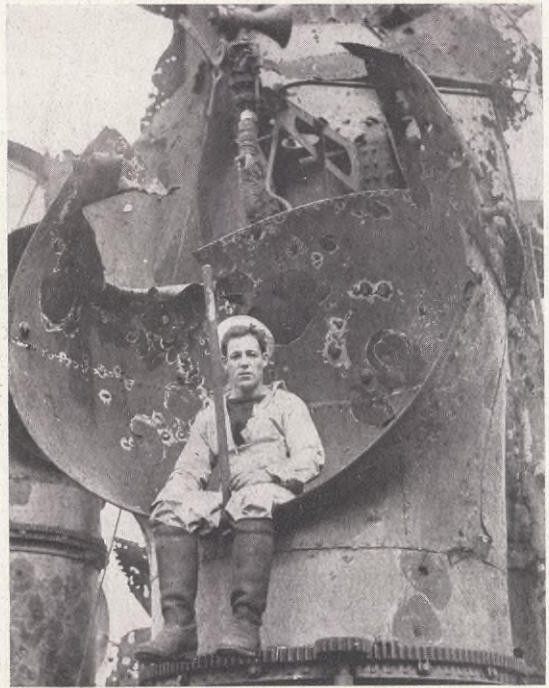
Sedan på eftermiddagen den dödes anhöriga anländt och embarkerat kommanderades den militära uppvaktningen till parad och den högtidliga sorgeakten tog sin början. Af åtta fänrikar från Göta lifgarde bars den i svenska flaggan svepta kistan ned till den väntande sexspända vagnen från Svea artilleri, hvarvid ett hederskompani från Göta lifgarde med fana paraderade hvarjämte en tropp hästgardister samt hästgardets och lifregementets dragoners musikkårer utgjorde eskort under vägen till Östermalmskyrkan, där jordfästningen ägde rum. Sedan kistan nedsatts på katafalken i koret trädde statsrådet *Gripenberg* först af alla fram och nedlade efter ett kort tal en krans från officerskåren vid Finlands armé och på samma sätt hyllade öfverste *Tschirsky* den fallne å tyska arméns vägnar.

Vid grafven på Nya kyrkogården bildade hederskompaniet återigen häck och afsköt, medan kistan bars fram af officerare och nedsänktes i grafven, flera honnörssalvor. Till sist spelades Griegs "Landkjenning" och Stenhammars "Sverige".

Bland kransarna märktes från Svenska brigaden i Finland, från Göta Lifgardes, Lifgardets till häst, Svea Lifgardes och Lifregementets grenadjärens officerskårer samt ett stort antal, som nedlagts i Finland under vägen till Sverige och däribland från Finlands senat, överbefälhavaren för finska armén, svenska beskickningen i Hälsingfors, svenska kamrater i högkvarteret samt från cheferna för tyska lands- och sjöstridskrafterna i Helsingfors.

EFTER DET DJÄRFVA ENGELSKA ANFALLET PÅ ZEEBRÜGGE. T. v. CHEF OCH BESÄTTNING PÅ KRYSSAREN "VINDICTIVE" hvilken under skarp beskjutning landsatt stormtrupperna på piren i Zeebrügge. Chefen, kapten Carpenter, synes med armen i band (X). Foton tagen då besättningen under jubel ånyo landsteg i Dover. T. h. Märken efter den eld "Vindictive" var utsatt för. Se n:r 33 där en redogörelse för anfallet återfinnes.

Efter fotografju

Kluba: Herigt Styrerare

PARIS UNDER BOMBARDEMENT af den långskjutande tyska kanonen: Ett barnsjukhus i Paris som svårt skadats

T. v.: EN FRANSK FLYGHJÄLTE, LÖJTNANT MÉZERGUES (i midten) mottages högtidligen af Aeroclub de France efter flykten ur tysk krigsjängenskap. — Efter fotos.

INNEHÅLL: Jur. Doktor J. C. Lembke (Biografi och helsidesporträtt). — Professor Richard Andersson †. — Doktor Thorild Wulff †. — Finska bilder. — "Betty Nansen", af A. H. — Bilder och porträtt till dagskrönikan. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller oivillkorligt förbud.